

18

Creix la demanda social pel clima. La transició energètica cap a les renovables no és una opció, és l'únic camí

Assumpta Farran

@Assumpfarran

Llicenciada en ciències físiques en l'especialitzat de física de l'atmosfera per l'UB, postgrau en química de l'atmosfera per la UNED i en modelització atmosfèrica per la UPC i amb el màster en medi ambient de l'Institut Català de Tecnologia.

Membre del Patronat de la Fundación Energías Renovables.

Exdirectora de l'Institut Català de l'Energia i exdirectora de Qualitat Ambiental del Govern de la Generalitat. Expresidenta de l'associació d'agències d'energia de l'Estat espanyol ENERAGEN i vicepresidenta d'eficiència energètica de la FEDARENE (federació europea d'agències de l'energia i el medi ambient).

Va liderar l'aprovació i desplegament del Pla d'Actuació per a la Millora de la Qualitat de l'Aire als 40 municipis de la conurbació de Barcelona en l'horitzó del 2020; també el procés de concertació per a l'aprovació de les bases del Pacte Nacional per a la Transició Energètica de Catalunya, així com la seva transposició, en bona part, a la Llei catalana del canvi climàtic.

Actualment fa feina tècnica i científica des de la direcció de la unitat de mobilitat elèctrica i serveis de flexibilitat a l'Institut Català de l'Energia, alhora que des de l'àmbit social ha entrat a formar part del patronat de la Fundación Energías Renovables.

D'ençà que vaig escriure l'article "**Catalunya aprofitarà el sol que capten els sostres i terrats**" i a jutjar pel nombre de ciutadans que han fet el salt a generar la seva pròpia electricitat renovable, podem pensar que gaire res s'ha mogut en aquests dos darrers anys.

Aquesta és una falsa il·lusió òptica que ens agafarà a tots per sorpresa, si no premem a fons l'accelerador de la revolució solar, la gran palanca de la transició energètica a Catalunya.

El passat divendres 15 de març milers de joves arreu del Món sota el moviment Fridays4Future van sortir al carrer per demanar que els governs actuïn d'una vegada per totes per combatre el canvi climàtic. I ho van fer amb paraules clares i concretes del que volen: cal escoltar els científics i emprendre polítiques decidides que vagin a l'arrel del problema. I no s'estan referint a tirar endavant allò que políticament és assumible sinó a allò que cal fer des d'ara mateix, perquè no tenim un planeta B.

“*Per combatre el canvi climàtic cal escoltar els científics i emprendre polítiques decidides que vagin a l'arrel del problema.*”

També el Club de Roma s'ha posicionat i considera la situació en què es troba la humanitat com **d'emergència climàtica** i al Regne Unit ha sorgit el moviment ciutadà *Extinction Rebellion*, que propugna la desobediència civil pacífica davant la inacció dels governs i la política davant la crisi climàtica. Aquest moviment ja ha arribat a Catalunya.

Els mitjans de comunicació estan sorpresos davant d'aquests moviments i no em sorprèn gens ni mica, porten molt de temps ignorant l'emergència climàtica o, el que és pitjor,

donant-li un tractament *naïf* per als que parlen de sostenibilitat i de “tremendista” per als que parlen d'ecologisme. Pocs d'ells havien entès que la cosa va de donar llum a les implicacions empresarials, econòmiques, geopolítiques i socials del model energètic del segle XX, sustentat amb tecnologies del segle XIX i que es resisteix a donar pas a les tecnologies ja existents del segle XXI.

La política energètica espanyola en aquest darrer any ha fet un gir copernicà. És cert que el Projecte de llei de canvi climàtic i transició energètica no ha aconseguit entrar al Congrés de Diputats, però el Pla integrat d'energia i clima, avui a informació pública, és fins i tot més ambiciós que els objectius europeus. Objectius del 42 % de renovables en el consum final d'energia i del 74 % en la generació elèctrica. Més de 8 GW de nova potència eòlica i solar han estat subhastats i tot apunta que l'any 2020 l'energia eòlica serà la font elèctrica principal a l'Estat espanyol, més que la nuclear.

Pel que fa a Catalunya, és innegable el moviment de les empreses catalanes com Hola Luz i Factor Energía, que han estat de les primeres comercialitzadores a apostar per la modalitat de compra garantida a llarg termini (PPA) de l'energia solar i eòlica de parcs encara no construïts. Aquests contractes estables garanteixen als promotors un retorn adequat de les inversions alhora que els fan més fàcilment bancables amb interessos més baixos. També la cooperativa Som Energia, en anys de sequera absoluta de noves renovables, ha posat en servei tres parcs solars. Malauradament, tots els projectes seran desenvolupats fora de Catalunya. La normativa catalana que regula la tramitació administrativa dels parcs eòlics i

solars, el RD 147/2009, que enguany farà 10 anys, ha estat incapaç de deixar tirar endavant ni un sol parc renovable. Hi ha qui li diu “normativa del tripartit” però certament, 8 anys després d'un govern diferent al que el va promoure haguessin estat suficients per a modificar aquells aspectes normatius que el fan tan tremendament ineficaç. I és que les dades són demolidores, dels 4.000 MW fotovoltaics subhastats i que es posaran en servei entre el 2019 i 2020, només 2 MW (el 0,05 %) es construïran a Catalunya. Res hi té a veure el procés ni tampoc que ens tinguin mania des de Madrid. Senzillament, no s'han presentat projectes perquè no som gens atractius per atraure possibles inversors renovables.

Però la ciutadania no s'està quieta i amb uns preus de la tecnologia a la baixa i unes tecnologies modulars i distribuïdes, molts ciutadans estan apostant per generar la seva energia. Quan l'autoconsum i, especialment l'autoconsum compartit eren activitats proscrietes a l'Estat espanyol, 500 famílies van

“*Venen moments de canvis tecnològics apassionants, que generaran una transformació profunda i positiva de la nostra societat. Aquests canvis coincideixen en el temps amb la necessària refundació de Catalunya. És el moment de tenir visió, de ser valents i de crear les estructures d'estat necessàries que generin les complicitats per encarrilar i accelerar la transició energètica.*”

eludir les absurdes normatives de l'Estat espanyol i es van erigir com a propietaris d'un aerogenerador de 2,4 MW al municipi de Pujalt; de fet, l'únic aerogenerador que s'ha posat en servei a Catalunya des de l'any 2013. Un viacrucis administratiu que finalment i, 5 anys després d'entrar els papers a l'Administració, es va posar en servei.

Catalunya també ha demostrat tenir municipis pioners en energia ciutadana. Vull destacar l'Ajuntament de Viladamat a l'Alt Empordà amb la seva valentia per tirar endavant la contractació innovadora fent possible la primera instal·lació d'autoconsum fotovoltaic pública amb les aportacions econòmiques obtingudes del préstec col·lectiu de la ciutadania sota el que es coneix com a *crowdfunding*. La plataforma d'inversió que ho ha fet possible Ecrowd és també catalana i, ha estat la primera entitat a ésser registrada per la CNMV. I no menys important ha estat l'esforç del municipi d'Avià en la seva lluita per a fer entendre la necessitat de modificar el POUM per adaptar el municipi a la visió de l'energia del segle XXI, una visió que comprèn que l'energia s'haurà de captar en els propis edificis i que això vol dir canviar els usos i els criteris "estètics" del segle XX fonamentats a contaminar tercers països d'on extraïem recursos energètics fòssils per captar l'energia del sol que brilla amb intensitat a casa nostra.

Venen moments de canvis tecnològics apassionants, que generaran una transformació profunda i positiva de la nostra societat. Aquests canvis coincideixen en el temps amb la necessària refundació de Catalunya. És el moment de tenir visió, de ser valents i de crear les estructures d'estat necessàries que generin les complicitats per encarrilar i accelerar la transició energètica.

És l'hora de plantejar-se l'energia del segle XXI des de la seva globalitat, de manera que la seva captació, transformació, transport, distribució, intercanvis entre ciutadans i també els seus impactes ambientals i la seva necessitat d'ocupació del territori es tractin des d'una única visió. A principis del segle XXI Catalunya va tenir aquesta visió per al cicle de l'aigua. Crec que comença a ser l'hora d'entendre que ara és el moment d'unificar la política de l'energia i el clima.